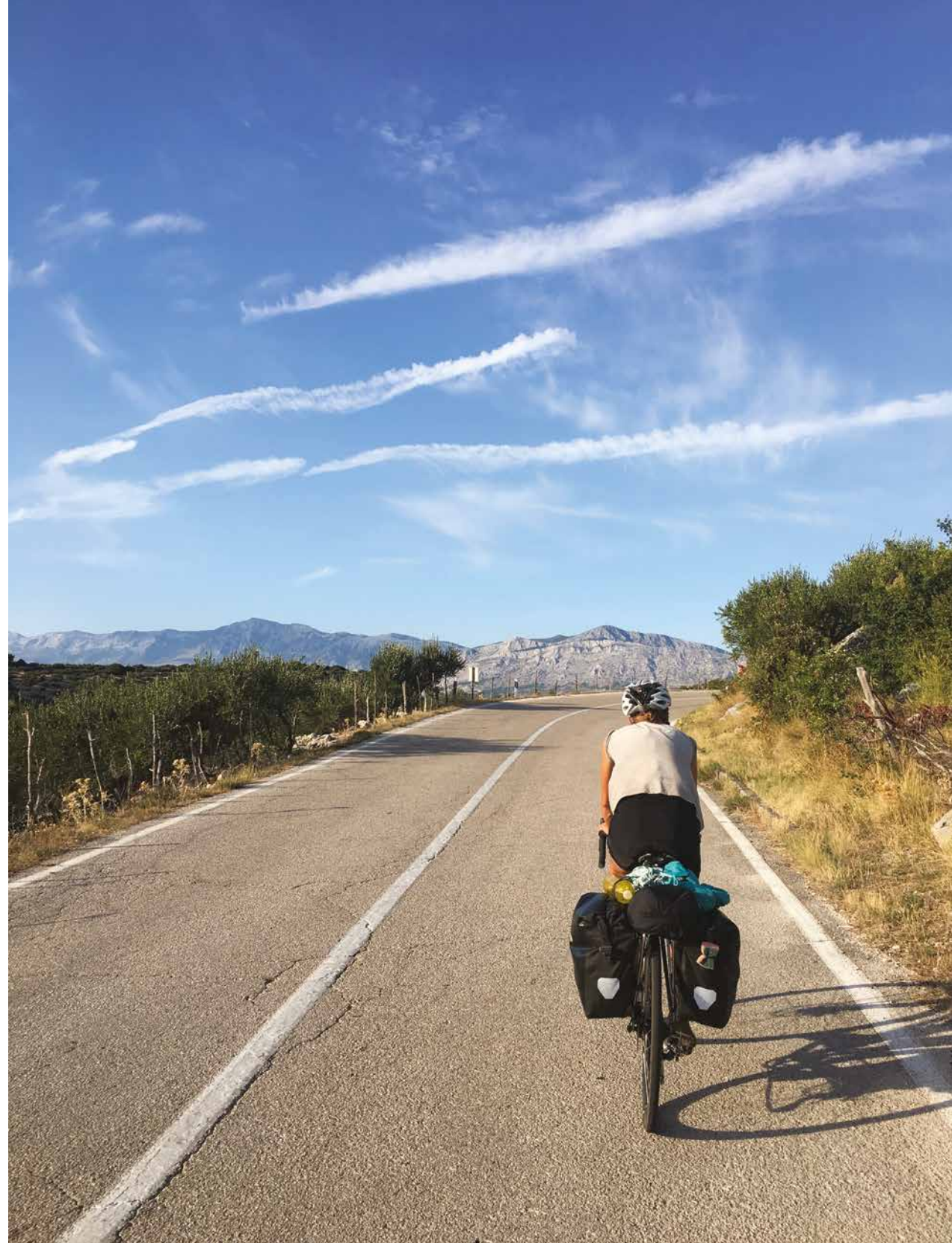

Het voelt als een bevrijding om buiten je landsgrenzen te denken, om geen onmogelijkheden meer te zien en om de wereld voor je te zien uitstrekken.

WOORD VOORAF

April 2019 zegden we allebei onze fulltimebaan op om Europa te ontdekken op de fiets. *Op de fiets?! Vol ongeloof* staarden mensen ons aan wanneer we dit vertelden. Voor ons was het niet heel raar, want in 2014 fietsten we samen voor het eerst naar het buitenland. Op twee gammele racefietsen, totaal onbezonnen. Al snel ontdekten we het gevoel van vrijheid dat bij fietsen hoort. Sindsdien zijn we niet meer te stoppen. Elke zomer springen we op de fiets, steeds ergens anders naartoe, weer een stuk verder. Juni 2019 vertrokken we vanuit Rotterdam om uiteindelijk zeven maanden lang door Europa te fietsen: ruim 10.000 kilometer door 13 landen, van Engeland naar Bosnië-Herzegovina en van Albanië naar Portugal. Onvergetelijk.

Maar... waarom op de fiets? Nou ja, dat schrijven we dus in dit boek. We vertellen je waarom wij reizen op de fiets leuk vinden, hoe we ooit zijn begonnen en hoe jij kunt beginnen. Dit zijn onze avonturen, onze ervaringen. We hopen dat jij daarvan de jouwe maakt door ook op de fiets te stappen.

Tot op de fiets!

INHOUD

08 AVONTUREN

- 10 Laura + Irene
- 11 Zo zijn wij begonnen
- 19 Waarom op de fiets?
- 26 Is dat niet gevaarlijk?
- 36 En nu jij!

42 ERVARINGEN

- 44 Dit heb je (niet) nodig
- 50 Zorg voor je fiets (en jezelf)
- 58 Eten en drinken
- 64 Slapen

68 ROUTES DOOR EUROPA

Dit zijn onze 15 mooiste routes (en dat was nog lastig kiezen). Van zelfbedachte tot compleet bewegwijzerde. We vertellen niet waar je precies naar links en naar rechts moet of in hoeveel dagen je een route gefietst moet hebben. Het tempo bepaal je zelf. Geniet van het fietsen, de omgeving, de voorbijgangers, van de route en vooral van het afwijken van de route. Bij elke route staat wat de inspanningsgraad is: een combinatie van afstand, hoogtemeters, wegdek en voorzieningen. Op sommige routes ben je meer op jezelf aangewezen. Zo zijn er bijvoorbeeld op de Ćiro Trail weinig voorzieningen, je komt ook nauwelijks andere fietsers tegen. La Vélodyssée is juist een populaire fietsroute met overal terrasjes en campings.

71
KUSTROUTE
*Door duinen,
over dijken*

81
ZUIDERZEERROUTE
*Een knap staaltje
(water)werk*

91
RONDJE BELGIË
*De grote steden en
alles daartussenin*

99
DRESDEN – BERLIJN
*Langs de oevers
van de Elbe*

107
ROTTERDAM – BERLIJN
*Via Hamburg naar de
Brandenburger Tor*

115
ROTTERDAM – LONDEN
*Kliffen, heuvels en
fish-and-chips*

123
LA VÉLODYSSÉE
*Zon, baguettes
en strand*

135
NATIONAL CYCLE ROUTE 2
*Langs de Engelse
zuidkust*

143
ALPE ADRIA
*Ongemerkt naar
grote hoogten*

153
BARI – MATERA
*Door de
hak van Italië*

163
SARDINIË
*Ruige baaien en
elegante stadjes*

171
ECOVIA DO LITORAL
*Langs de zuidkust
van Portugal*

179
**MÁLAGA –
LOS CAÑOS DE MECA**
Dwars door Andalusië

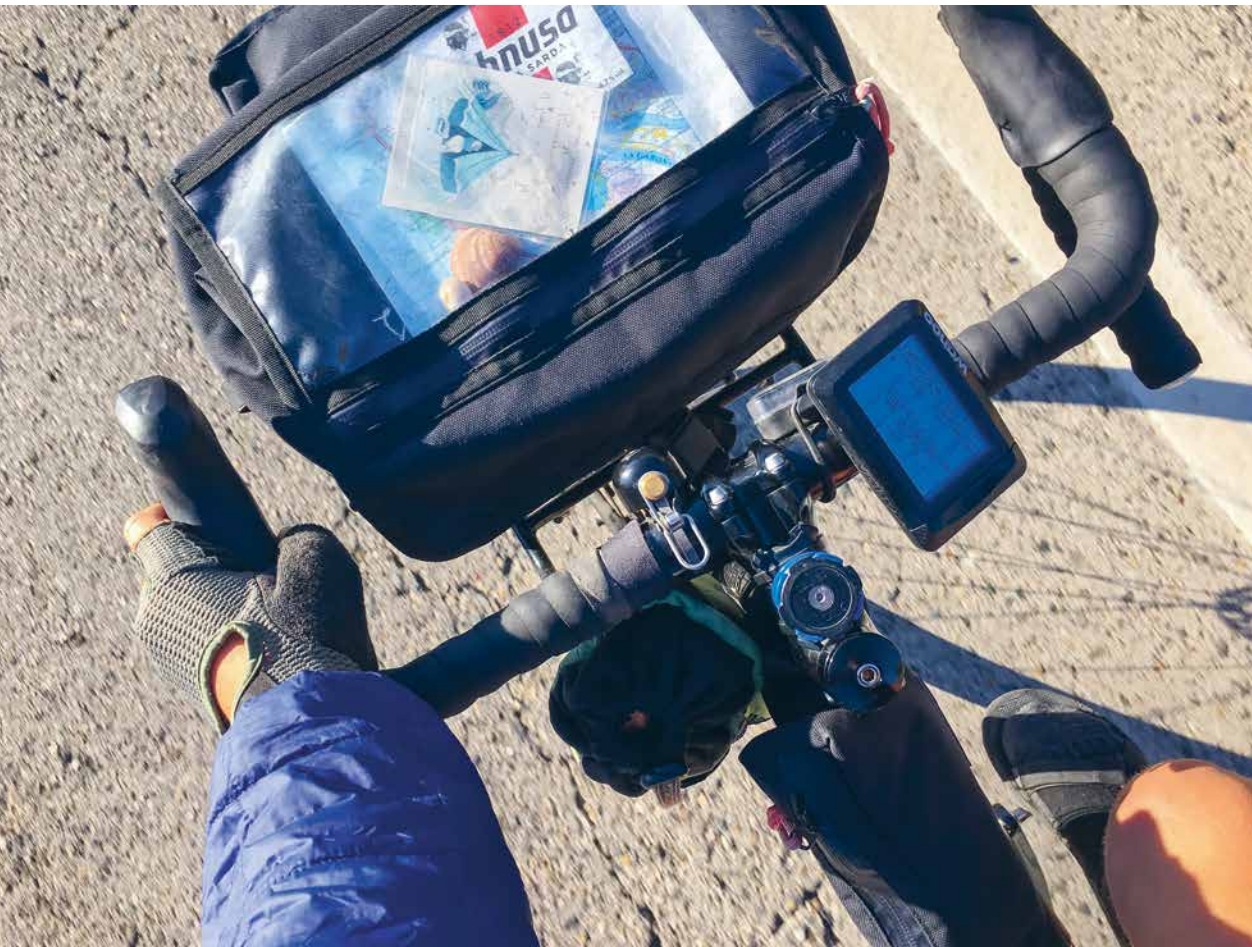
187
KROATIË
*Paradijselijk
eilandhoppen*

197
ĆIRO TRAIL
*Over een oud treinspoor
door Bosnië-Herzegovina*

05
WOORD VOORAF

207
NAWOORD

208
COLOFON

WAAROM OP DE FIETS?

Zadelpijn, vermoeidheid, lekke banden, hoge bergen, gevaarlijke wegen en al die andere onvoorspelbare momenten. Je lijkt wel gek om op de fiets te reizen en trouwens, het is met de auto al ver, toch? Laat staan op de fiets.

Maar op de fiets zit je niet met je neus tegen een raampje gedrukt terwijl alles aan je voorbyschiet. Terwijl je je een weg door de wereld trapt, ben je continu met je hoofd in de buitenlucht, rijd je op eigen kracht een ander land in, zijn eten en drinken je brandstof en dan krijg je onderweg ook nog eens het beste van de mens te zien. Dat beetje zweet, dat beetje afzien, dat beetje pijn – ach, dat weegt écht niet op tegen de rest.

Uit nieuwsgierigheid willen we keer op keer zien wat er mogelijk is, hoever we onze grenzen dit keer kunnen verleggen. Niet alleen onze kilometers per dag en gemiddelde snelheden vliegen omhoog, we rijden ook steeds verder van huis. Onze benen die draaien en draaien, de wind in ons gezicht, het geluid van onze banden over het asfalt. Niets anders doet er meer toe. Precies dat gevoel, dat vrije, zorgeloze en gelukkige gevoel, dat is waarom wij fietsen, maar dat is niet het enige.

DEEL III

Routes door Europa

Sommige van onze tochten gingen over bestaande en goed bewegwijzerde routes. Ze zijn hier gemarkeerd met . Andere routes bedachten we zelf . Alle GPS-bestanden daarvan vind je op onze site, onabike.nl

KUSTROUTE

AFSTAND
610 kilometer

TIJD
8 à 10 dagen

WEGEN
Voornamelijk fietspaden,
soms schelpenpaden en
gravelpaden

INSPANNING
●○○○○

*Door duinen,
over dijken*

Als je denkt aan de Nederlandse kust, dan denk je aan zand, water en plukjes duingras. Dat dachten wij ook, maar de Kustroute laat zien dat de kust toch echt veel meer in petto heeft. Zo rijd je door heuvellandschappen, passeer je strandtenten en word je verrast door de rijkdom aan planten en dieren. De route is ruim 600 kilometer lang spoorzoeken over goed aangelegde fietspaden: van Zeeuws-Vlaanderen tot aan Groningen helpen de speciale (en onmisbare) Kustroute-bordjes je de weg vinden. Stap op je fiets, adem de zilte zeelucht diep in en geniet van de grillige grens tussen het vasteland en het water.

We beginnen de Kustroute aan de grens met België, net onder Cadzand. De dag voor vertrek hebben we uitgebreid de tijd genomen om het natuurgebied Het Zwin te verkennen én op het strand naar fossiele haaiantanden te zoeken (dat laatste helaas zonder veel resultaat). We passeren de eerste vuurtoren van de route en verlaten Zeeuws-Vlaanderen in Breskens, waar we op de Westerschelde Ferry naar Vlissingen stappen. Daar rijden we door het historische centrum van de havenstad, langs de langste zeeboulevard van Nederland, zo regelrecht de glooiende duinen in waar we vanaf de overkant al naar smachten.

Een stevige oostenwind laat ons flink zweten in aanloop naar een van 's lands waardevolste bouwwerken: de Oosterscheldeking. Maar eerst is het tijd voor een

welverdiende stop net buiten het toeristische Domburg, in de prachtige tuin van kasteel Westhove. Even verderop komen we terecht in het bosgebied De Manteling, waar de zon prachtig door de bladeren schijnt en de boomtakken wel heel bijzondere vormen hebben. Een wandelaar ziet onze fascinatie en vertelt: 'De Duitsers hebben de bomen ooit afgezaagd voor het hout, sindsdien groeien de bomen in de raarste kronkels.'

De Oosterscheldekering brengt ons in weer een ander bos, dit keer het grootste bos van Zeeland. Omdat we zo genieten van al het groen, verliezen we de route uit het oog en belanden we per ongeluk in het mulle zand van het paardenpad. We verdwalen kort (kun je überhaupt lang verdwalen in Nederland?) en precies wanneer we toe zijn aan een koffiepauze rijden we langs de klasieke brood- en banketbakkerij Sonnemans in Burgh. In de bakkerij lijkt het wel een museum van oude bakkersspullen. Hoewel alles in de vitrine er geweldig uitziet, kiezen we voor de traditionele bolus. Als kers op de bolus, uh taart maken we kennis met de enthousiaste eigenaar, Mathieu Sonnemans. Hij verklaart ons dat ze binnenkort ook een hotel openen, Hotel bij de Bakker. Wij hebben er nog niet kunnen overnachten, maar als jij wel die kans krijgt, grijp 'm (bolussen bij het ontbijt!).

De tweede dag vertrekken we vanuit Renesse, nog even over een schelpenpad door de duinen en dan de Brouwersdam over. We zeggen Zeeland, het land van overkanten, gedag en betreden Zuid-Hollands grondgebied.

Door polders, duinen en bossen, met op de achtergrond de steeds scherper wordende contouren van de Maasvlakte.

Na een overnachting in Oostvoorne rijden we door de indrukwekkende en vreemdende industrie van de Rotterdamse haven naar de opstapplaats van de Fast Ferry. Tijdens de overtocht naar Hoek van Holland spotten we, tot onze grote verrassing, zonnebadende zeehonden. Groot gelijk hebben ze, want de nazomerzon brandt flink. In Hoek van Holland besluiten we bij een van de gezellige strandbars te stoppen voor koffie en taart met uitzicht op zee.

De Zuid-Hollandse kust is van allemaal het dichtstbevolkt: we fietsen afwisselend door de duinen, langs boulevards en waar je ook komt, er is leven in de brouwerij. Toch is er na de drukte van Scheveningen en Den Haag opeens de rust en natuurlijke pracht van de duinen van Wassenaar. We rijden heuvel op en heuvel af, door hei en langs duinmeren. Vlak voor we in Noord-Holland zijn, vinden we een mooi natuurkampeerterrein. In de schemering van de avond zien we tientallen herten door de Amsterdamse Waterleidingduinen paraderen. Sterker nog, wanneer we een heuveltje op lopen om het tafereel beter te aanschouwen, staan we opeens oog-in-oog met één.

Via de Amsterdamse Waterleidingduinen (veel herten!) en de Kennemerduinen (leuke klimmetjes!) die ieder op hun beurt schitterend zijn, komen we aan in IJmuiden. Het veerpontje brengt ons het IJ over en niet veel later belanden we in het Noord-Hollands Duinreservaat. Je betaalt een klein bedrag

We rijden heuvel op en heuvel af, door hei en langs duinmeren.

voordat je het gebied betreedt en met die inleg wordt het duinreservaat beheerd en behouden. Wij vinden dit hét hoogtepunt van de Nederlandse kuststrook – letterlijk, want: hier, althans in Schoorl, ligt de hoogste duin die maar liefst 55 meter hoog is. En figuurlijk, want het is hier zo bizar mooi, dat we ons tentje willen opzetten en voor altijd willen blijven. Vlaktes worden afgewisseld door hoogtes, alle tinten groen schieten aan ons voorbij en duinpannen in alle soorten en maten. Houd je vast, want we gaan nog even door: dennenbomen, loofbomen, heide, weiden, vennetjes en meren. Het is teveel om op te noemen en onmogelijk om te beschrijven. Is dit echt Nederland?

Vanaf Bergen rijden we naar Den Helder. Hiermee verlaten we ons nieuwe favoriete natuurgebied, maar veel tijd om daarom te rouwen hebben we niet. We belanden namelijk in de Hondsbossche Duinen, een aangelegd duingebied als natuurlijke zeewering. Aan de ene kant kijken we uit over de zee, aan de andere kant strekt het polderland zich uit. We trappen nog wat laatste kilometers over bochtige duinpaden en dan, zonder het op dat moment te weten, nemen we afscheid van het duin. Na Den Helder volgt het voormalige Waddeneiland Wieringen. Hoewel met

de bouw van de Afsluitdijk in 1933 Wieringen bij het vasteland is getrokken, krijgen we toch het gevoel op een eiland te zijn.

Met de gratis fietsbus sjezen we de Afsluitdijk over (dit wereldberoemde bouwwerk wordt momenteel gerenoveerd waardoor we er voorlopig niet over kunnen fietsen). Eenmaal in Friesland doorkruisen we de historische havenstad Harlingen. Met z'n grote pakhuizen en mooie gevels straalt de stad nog altijd luxe en welvaart uit. We stoppen bij bakkerij Elsinga voor de Harlinger hap-sluk-fut-koek (mag jij raden wat dat betekent). Als we opeens een willekeurig persoon 'hoi' naar ons horen roepen, krijgen we een warm gevoel van binnen: we zijn weer in Friesland!

Na Harlingen rijden we de polders in en, om eerlijk te zijn, is dat toch even slikken. In geen velden of wegen zijn duinen of witte schuimkoppen te bekennen. Alleen maar dijken, akkerland en kwelders zover het oog reikt. Toch blijft de verwondering, want zodra we bij het uitgestrekte natuurgebied Zwarte Haan zijn, blijven we naar die kwelders kijken. Doordat deze begroeide gebieden direct aan zee liggen en onderlopen wanneer het springvloed is, groeien en leven er alleen planten en dieren die van een zoute bodem houden. Dat uit zich in een warm kleurenpalet en een rijkdom aan bijzondere vogels. Van een voorbijganger leren we dat Nederland heel, maar dan écht heel vroeger voor bijna een kwart uit kwelders bestond. Deze gebieden zijn nu zeldzaam doordat we overal dijken hebben gebouwd.

Ook al zijn de luchten grijs,
het natuurpark Lauwersmeer
straalt ons tegemoet.

Vervolgens stuurt de route ons zo nu en dan het binnenland in. Daar passeren we Friese dorpen, stuk voor stuk bakens van rust en goed bewaarde historie. O, en als de bakker open is, trappen we natuurlijk op de rem en schieten we naar binnen voor suikerbrood, kruidkoek of andere Friese streekproducten.

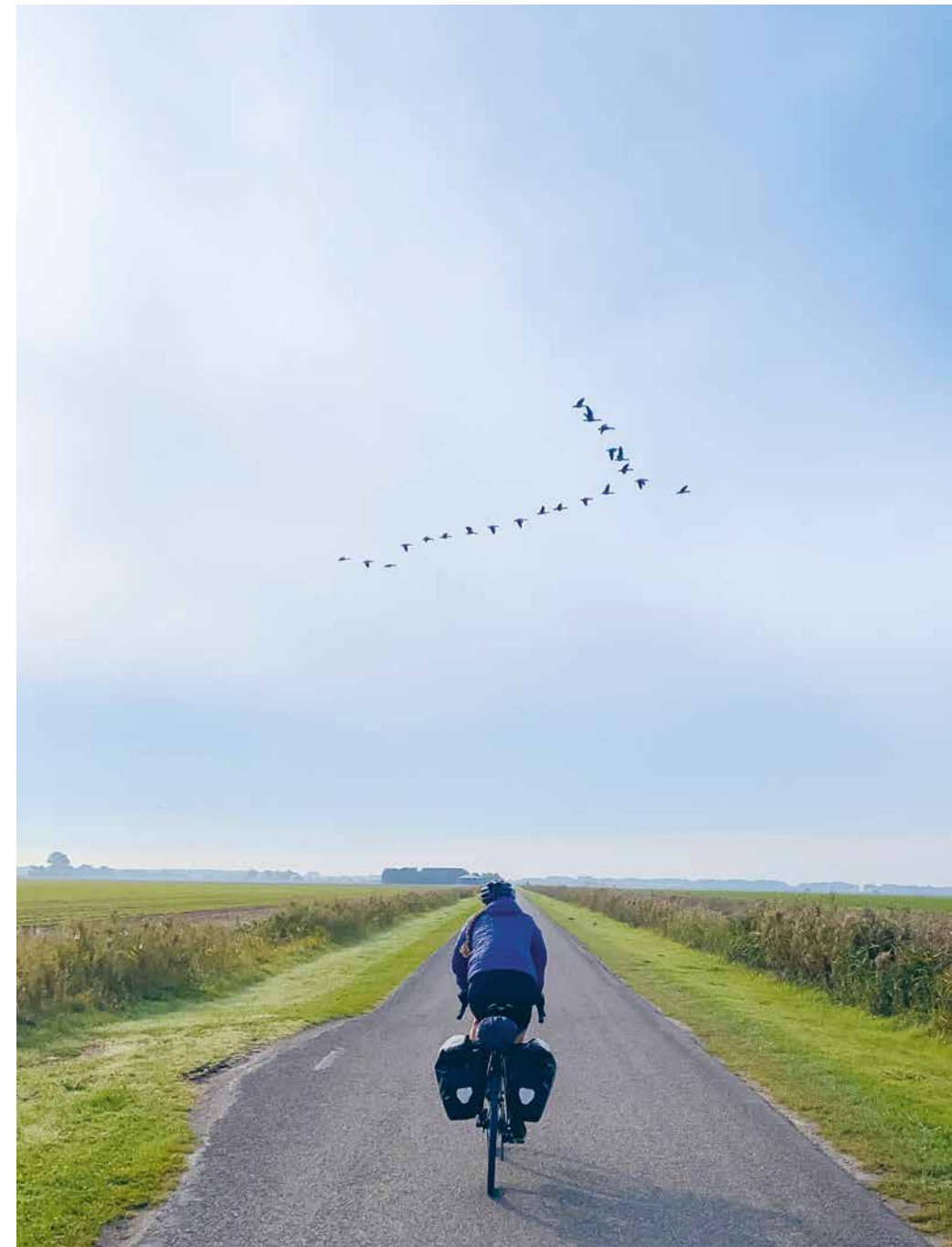
Nadat we Holwerd zijn gepasseerd, komen we terecht in het voormalig vissersdorp Moddergat. Daar bezoeken we It Fiskerhuske, een openluchtmuseum van eeuwenoude vissershuisjes en de plaatselijke herinneringen aan de zeevisserij. We worden bijna verleid een originele Friese gebreide visserstrui te kopen, maar we krijgen al kriebel als we eraan denken.

Dan verruilen we Friesland voor Groningen. Ook al zijn de luchten grijs, het natuurpark Lauwersmeer straalt ons tegemoet. Dit is hét paradijs voor vogelliefhebbers (echt, we zien meer spotters dan vogels) en voor sterrenkijkers. Het gebied is namelijk benoemd tot Dark Sky Park omdat hier geen lichtvervuiling is. Klim 's nachts op één van de uitkijktorens, daar zijn speciale ligplekken gemaakt om comfortabel van de Melkweg te genieten. Tip: pas op voor je tenen als je de speciale ligplekken uitklapt!

We passeren nog een enkel knus Noord-Gronings dorp en dan begint de uitgestrekte leegte met alleen om de paar kilometer een gigantisch landgoed. We vinden het schitterend en eenzaam tegelijkertijd. Het is

wel duidelijk dat hier vroeger, en vast nog steeds, de rijke boeren leefden: elk landgoed is indrukwekkend.

Het uitgestrekte land leek eindeloos, maar opeens staan we aan de rand van een spiegelgladde Eems. Aan de overkant ligt Duitsland en tussen het buurland en ons in zien we zeehonden en vogels. Polders en vogelgebieden wisselen elkaar af, zoals wij afwisselend beneden- en bovendijks richting Delfzijl rijden. Verderop in Termunterzijl, een historisch dorp, stoppen we voor een kop koffie. Nadat we weer urenlang door de weilanden, akkerbouw en velden met schapen hebben gereden, staat de poldermoedigheid op het punt van inslaan. Precies op dat moment doemt daar opeens het eindstation van de Nederlandse Kustroute op: Bad Nieuweschans. We rijden het dorp in en zien als eerste het treinstation. Op de borden staat dat de trein over twee minuten vertrekt. Zonder na te denken, rijden we het perron op en stappen in. In de trein bedenken we dat het ook nog wel leuk was geweest om Bad Nieuweschans in te rijden, of te genieten van het enorme wellness-resort. Volgende keer dan maar. ■

KUSTROUTE

De Kustroute fiets je, geheel bewegwijzerd, van Zeeland naar Groningen of andersom. Idealiter in het voorjaar of het najaar, want hartje zomer kan het druk zijn aan zee. De route is 600 kilometer lang. Langs en nabij de route zijn veel natuurkampeerterreinen, waar voor fietsers altijd plek is op het trekkersveld. De Kustroute is onderdeel van de Europese fietsroute EuroVelo 12, ook wel bekend als de Northsea Cycle Route. Dit is een bewegwijzerde route van 6.000 kilometer langs de Noordzeekust.

➔ onabike.nl/fietsroutes/kustroute

1 Camping Wachtsluis in Cadzand is niet alleen fietsvriendelijk maar ligt prachtig tegen het Zwin aan.

2 Als je in Zeeland bent, wat wil je dan eten tijdens het fietsen? Een Zeeuwse bolus, natuurlijk! De lekkerste vind je bij Bakkerij Sonnemans in Burgh.

3 Rijd een stukje Den Haag in voor een kop koffie bij Lola Coffee & Bikes en een blik op al hun mooie fietsen en accessoires.

4 Breng een nachtelijk bezoek aan Dark Sky Park Lauwersmeer, een van de weinige plekken in Nederland waar het 's nachts nog echt donker wordt.

5 Wil je even wat anders dan het uitgestrekte niemandsland in Groningen? Rijd twintig kilometer van de route af naar de stad Groningen – de koffie staat klaar bij Spaak Koffie en Koers.

